

לימוד היומי דקה ליתנו

יום	יום לחודש	יום מוהר"ן	ליקוטי הלכות ה"ב	ליקוטי הלכות ה"א	משנה ברורה	השתפכות הנפש	שולחן ערוך אבן העזר
שבת	ו'	קה:	נו	חזרה	קעט קפ	ה, ה	
א	ז'	קט:	נז	ק"ג	קפא קפב	ו, ז	
ב	ח'	קט:	נה	ק"ג	קפג קפד	א, ב	
ג	ט'	קי:	נט	ק"ד	קפח קפו	ג, ד	
ד	י'	קי:	ס	ק"ד	קפח קפח	א, א	
ה	יא'	קיא:	סא	קטו	קפט קפז	ב, ג	
ו	יב'	קיא:	סב	חזרה	קנא קנב	ד, ה	

בקר בני אהרן

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

229 | פרשת שופטים | ו' אלול תשפ"א

דבר המערכת

ייחודיותה ונקודת מעלתה של דרך רבינו הקדוש היא חיפוש האמת, וכפי שמוהרנ"ת כותב בהקדמת הליקוטי הלכות: "בוחן לבות יודע צפון לבי ומחשבתי שכל תשוקתי הוא רק לנקודת האמת". מידת האמת היא מידת התמימות, שאחת מעיקריה היא אמרתו הידועה של התם 'זה מעשה שלו וזה מעשה שלי' (סיפורי מעשיות, מעשה ט). הוא לא אבה להתפעל ולא להחליש דעתו ממה שיאמרו הבריות או ממה שמוצא חן בעיניהם, הוא חתר אך ורק אל האמת לאמתו הנוגע לו לעצמו. 'שקר החן, מי שרוצה למצוא חן בעיני זולתו מונח בשקר, והיא הסותרת ליסוד דרכו של רבינו הקדוש.

מוהרנ"ת העמיד כהקדמה לליקוטי מוהר"ן ח"ב את המאמר הידוע 'אחד היה אברהם' ש"כל הרוצה ליכנס בעבודת השם, אי אפשר לו ליכנס כי אם על ידי שיחשוב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי בעולם". זה בא לשלול את ההתפעלות מחולקים למיניהם שמזלזלים בו על הליכתו בדרך האמת, אבל יש בזה גם אזהרה שלא לרצות למצוא חן בעיני חברים שרוצים דוקא הנהגה מסויימת, הלא כך לימדנו מוהרנ"ת: "אף גם ראיה יכולים לפעמים לבלבל את האדם בעצתם שאינה טובה לפניו לפי דרכו" (ליקוטי הלכות, גניבה ז).

כל אחד חייב לעשות את חשבון נפשו באמת בינו לבין קונו וכן לברר עם רב מוסמך, האם זהו רצון קוני להקדים את הנסיעה לראש השנה, האם זה רצון לו מצד עצמו ושמידת קדושתו וקיומו תורתו, מצד ביתו, מצד חינוך ילדיו, וכן הלאה. אסור להתפעל לא ממונעים ולא ממעודדים. לא מה שטוב להם טוב עבורך ולא מה שרע להם רע עבורך, כל אחד הוא עולם בפני עצמו ממש, ולא ראי זה כראי זה כלל. המושג 'כולם עושים' צריך להיות 'טרף-פסול' אצלנו, זהו ההיפך הגמור ממידת האמת והתמימות שצריכה לבוז לחן שקרי זה של סחף הסובבים לכאן או לכאן.

נזכור היטב: אנו נוסעים לצדיק האמת, לראש השנה, שנקודת הנקודות שבה היא "כי אתה אלוקים אמת ודברך אמת וקיים לעד".

העורכים

לא תסיג גבול רעהך

רבינו הקדוש מלמדנו שכאשר אחד מתיישב לדון את חברו, הרי הוא גורם שכך גם ישפטוה למעלה. זוהי אחריות של פיקוח נפשות; יכול אדם להיפך למקטרג הגדול שמכח המשפט והדין שחרף על זולתו גרם לאסונות ח"ו על שונאיהם של ישראל. מי ערב לבו לקחת אחריות שכזו?!

וכך הם דבריו הבויערים: "כשאדם יושב לדבר בחברו, זה בחינת ראש השנה, שהוא יומא דדינא, שהוא יושב ודן את חברו, וצריך לזוהר מזה מאד, ולהסתכל על עצמו היטב אם הוא ראוי לזה לשפוט את חברו, כי המשפט לאלוקים הוא, כי רק הוא יתברך לבדו ראוי לשפוט את האדם, כמו שאמרו חז"ל 'אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו', ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חברו, כי אם השם יתברך שהוא מקומו של עולם וכל אחד ואחד יש לו מקום אצלו יתברך, ועל כן הוא לבדו יתברך יכול לדון את האדם כי הוא יתברך בעל הרחמים ובודאי הוא מקיים בנו 'הוי דן את כל האדם לכף זכות'" (ליקוטי מוהר"ן תניינא, א).

רבינו הקדוש מגלה שם שזה סוד כסא המשפט של ראש השנה שכולנו רוצים לזכות בו לחסד, ועל כן באים אז לצדיק להמתיק את הדין, לפי שהצדיק מגלה את לימוד הזכות שיש לכל אחד ואחד שהוא מושרש במקומו של עולם. ולעומת זאת, מי שדן את חברו לכף חובה ויושב ושופט אותו לפי דעתו העניה, הרי הוא הורס את תיקון ההמתקה והחסד שהצדיק פועל בראש השנה.

מה אם כן יש לנו הכנה נפלאה יותר באלול לקראת יום הדין, כאשר נקיים בנפשנו את הא'ל תדין את חברך, ונאמין שכל אחד מישראל מושרש בשרוש הזכות והחסד על אף שאין אנו מבינים זאת כלל. בכך נעורר עלינו מדת זכות ורחמים, וכמאמר חז"ל (שבת קכז): "הדין חבירו לכף זכות דנין אותו לזכות".

בפרשתנו אנו לומדים על האיסור של "לא תסיג גבול רעהך" ומוהרנ"ת מוצא במצוה זו סימוכין לאזהרה זו: "שלא להשיג גבול חברו, כלומר: שלא להרוס ולכנס בדעתו בגבול חברו. כי צריך כל אדם לזוהר מאוד שלא יסתכל הרבה בחברו, כי אף על פי שהוא מצוה גדולה לדבר עם חברו בכל פעם ביראת שמים ולרחם עליו להוציא מעוונות ופגמים וקלקולים שלו, אף על פי כן צריך לזוהר מאד שיהיה העסק לטובה ולא לרעה, לתקן ולא לקלקל יותר ח"ו, שלא יתגלגל מזה מחלוקת או שנאה ח"ו. כי רוב המריבות והקטטות והשנאות חנים נמשך מזה, מה שכל אחד מסתכל שלא בעין יפה בחברו ורואה בו פגמים ומדות רעות הרבה עד שנדמה לו שאי אפשר לסבכל, וכמו כן מסתכל בו חברו להיפך, כי כמים הפנים לפנים, עד שנתעורר שנאת חנם וקטטות ביניהם. וזה הנגע מצוי הרבה מאד והוא שהחריבה את ביתנו, אבל באמת צריכים לדון את כל אדם לכף זכות וכמו שאמרו חז"ל 'אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו', ומי הוא זה שיוודע להגיע למקום חברו כפי גבול הדעת של חברו שמשם נמשכו ונתגלגלו כל מידותיו ופעולותיו ומעשיו" (ליקוטי הלכות, שותפים בקרקע ה, טו).

מי נתן לו רשות לקום ולהפקיר הכל ולנסוע שבועות ארוכים לפני ראש השנה? / איך הוא מהלך בקרירות שכזו ולא קם לנסוע ומקדם ומעמיד בסכנה את הראש השנה שלו? / מהיכן הוא זלזול זה שפלוני מתפלל כל יום במהירות שכזו? / שפלוני לא יעשה את עצמו צדיק שכזה המאריך בתפלתו? / כל התוכחה שפלוני משמיע נובעת רק מכעס ומידות רעות? / אני לא סובל את כל הקי"פ נפש שמחניפים ואינם מוכיחים את הזולת.

אלו הם מקצת מן ההבנות וה'דינים' בהם דנים בני אדם את זולתם; את שזה פוסל זה מכשיר, ומה שזה מקרב זה מרחק, לא ראי זה כראי זה, הצד השווה שבהם שסבורים הם שהינם מבינים את מהות ודרכי זולתם, כל אחד בטוח שמי כמוהו מבין על טיב מעשי זולתו ועל מה שמסתתר מאחוריהם.

אבל לאמתו של דבר, לא זו בלבד שאין אדם יכול לעמוד על סתרי דרכי זולתו, כי כל אחד עולם בפני עצמו, אלא שהיא גם אחריות עצומה שאין דוגמתה. מוהרנ"ת אמר פעם: "כול אני לומר פירוש על ה'מהר"ם שיש' המוקשה ביותר ולא על אדם מישראל, כי העיקר הוא לב נשבר, ומי יכול לדעת את הלב הנשבר של השני?!", הוא ז"ל, בעל העיניים הטוהרות והזקות שכל התורה היתה גלויה לפניו, לא ההין לומר פירוש על אדם מישראל, הוא ידע שאין מי שיכול לומר פירוש שכזה, אין מי שיכול להתיימר חלילה שהוא 'מבין' על טיבו של הזולת.

הוא גם מרחיב על כך בליקוטי הלכות (ברכות הראיה ה, ט). שחובת כל אחד להסתכל על חברו בעין טובה ולא בעין רעה ח"ו, ואף על פי שאינו הולך בדרכו ידינו לכף זכות וישתדל למצוא בו איזה טוב, כי "אולי הוא צריך לילך באותו הדרך שבחר לו, כי אולי לפי שורש נשמתו צריך לילך בדרך זה". השינויים שבין בני אדם וההנהגותיהם והחלטותיהם נובעים ממקומות עמוקים וגבוהים מאד שאין שכלנו הצר והמוצמצם יכול להשיגו כלל, ומי זה ירבה בנפשו לומר שהשיג זאת.

"ומי שמאמין שהרצונות של כל בני האדם כולם נמשכים מרצון העליון, בוודאי לא יחזיק במחלוקת כי ידן את חברו לכף זכות תמיד. כי יאמר בלבו: אע"פ שאני יודע בעצמו שכוונתי לשם שמים לגמור חפצי שמים באמת וחבירי מעכב מזה, אעפ"כ גם כוונתו לשם שמים, כי יש לו דעה אחרת ונדמה לו שאין זה מצוה כלל או שצריכין לעסוק במצוה אחרת הגדולה מזאת לפי דעתו. ואע"פ שאני חזק בדעתי מאד ויש לי ראיות והוכחות אמיתיות שצריכים להתחזק ביותר בדרך זה ובמצוה הזאת, אעפ"כ, מי יודע מאיזה שורש נמשך חבירי, אפשר לפי שורש נשמתו הוא צריך להתנהג בדרך אחר" (ליקוטי הלכות, שומרי שבת ב, ז).

זוהי כאמור האמת הפשוטה, שאין אנו יודעים כלל מה הם שרשי החלטותיו ודעותיו של הזולת ואסור לנו לדון בהם ולשופטם, אבל מלבד זאת יש בכך אחריות עצומה:

פניני אור

אמרות מהורות מרביה"ק ותלמידיו

מוהרנ"ת ורבי אפרים ב"ר נפתלי נסעו פעם בדרך, והיה הקר קשה מאד, ונגח רבי אפרים: "ווי אזוי קומט מען שוין אהיים" - "הלואי וכבר נחזר הביתה". ענהו מוהרנ"ת: "מה יהיה לך כבר בבית? יהיה לך דאגות אחרות. אגל אני פוסק, איך זוכין פקר לבוא להבית האמת" - "ווי איז מען שוין זוכה צו קומען אין די אמת'ע היים".
(שיח שרפי קודש)

לתגובות והערות
3323796@gmail.com
ניתן לקבל את הגיליון באימיל מידו שביע

הדל"ג 6:49 - נין ההמה 5:59 - מוזק"ש 8:34
צאת השבת 8:03 - צאה"ש לר"ת 8:41

להסיר את העיוורון שבתפילה!

לא תטה משפט לא תמיד פנים ולא תקח שחד כי השחד
יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים

שוחד' הוא קלקול המשפט; תחת אשר ישפוט הדיין משפט אמת וצדק, הרי הוא לוקח שוחד ומטה את המשפט לטובתו של נותן השוחד.

קלקול זה של המשפט שייך גם אצל כל אחד מאתנו, וכשמתקלקלת אצלנו מידת המשפט, מתעוורים עינינו "כי השוחד יעורר עיני חכמים".

מהו אותו עיוורון, בה לוקים אלו שיש להם קלקול המשפט?

המחשבות זרות שבתפילה, שעומדות בפני עיני המתפלל ומעוררות את עיני שכלו ומחשבתו, עד שאינו יכול לכוון בתפילה.

וכלשון רבינו בליקוטי מוה"ר:

"ועיקר של המחשבות זרות הם על ידי קלקול המשפט, כי משפט הוא בחינת עיינין, כמו שכתוב 'ויבואו אל עין משפט, ועל ידי קלקול משפט בא קלקול לעיינין, כמו שכתוב 'כי השוחד יעורר עיני חכמים', זה בחינת מחשבות זרות שבתפילה, שהם עננין דמכסין על עיינין, כמו שכתוב 'סכתה בענן לך'. ולעתיד שיתוקן בחינת משפט, כמו שכתוב 'ציון במשפט תפדה', אזי יתעבר עננין דמכסין על עינא, כמו שכתוב 'כי עין בעין יראו בשבט ה' ציון'" (ליקוטי מוה"ר"ן, ב.).

לעיתיד, לא יהיה עיוורון רוחני, והעננים שהם הקליפות והמחשבות זרות לא יכסו את עיני השכל, ואז יראו את ה' עין בעין, וכשיעמודו להתפלל ולדבר לפניו לא תהיה שום מחשבה זרה שתסכה את עיני השכל והמחשבה, רק ידברו מתוך ראייה והרגשה ברורה של "שפכי כמים לבך נוכח פני ה'".

אך כיום, מחמת קלקול מידת המשפט, ישנו עיוורון - עננים מכסים את העיניים ולא רואים את ה', וגם כשמתפללים לפניו, מבולבלים מרוב מחשבות זרות.

והתיקון לזה, הוא: צדקה!

וכדברי רבינו שם:

"ועל ידי מה זוכה לבחינת משפט? על ידי צדקה. שעל ידי צדקה אוהזין במידת המשפט, כמו שכתוב 'צדקה ה' עשה ומשפטי', וכמו שכתוב 'משפט וצדקה ביעקב'. כי צדקה הוא על ידי משפט, כמו שכתוב 'אלקים שופט זה ישפיל זה ירים' שמוריש לזה ומעשיר לזה. וכשנותן צדקה הוא בבחינת 'זה ישפיל', שמחסר ממונו, ובבחינת 'זה ירים', שמעשיר לעני. נמצא, שאוהז על ידי זה במידת משפט" (שם).

ולכן, בבוא האדם להתפלל עליו להפריש צדקה, למען יסיר ממנו את העיוורון הרוחני הנובע מקלקול המשפט:

"ובשביל זה צריך להפריש צדקה קודם התפילה, כדי שיוכל לכלכל דבריו במשפט, שיהא קולע אל השערה ולא יחטיא" (שם).

שאלה:

יש לי בעיה שאני מתמודד אתה שנים רבות, הבאה מצד תכונת נפשי, וכבר גרמה לי צער והפסד רב בעבודת ה', ועד עתה לא מצאתי דרך להתמודד אתה כראוי ולהינצל ממנה. והוא: חוסר הסדר והקביעות.

מטבעי אני אדם מפוזר שקשה לי מאד לשמור על סדר קבוע, וכמה שאני מנסה לקבוע לעצמי כל מיני סדרים, ואני עושה תכניות בלימוד ותפילה ועבודת השם, איני עומד בהם כלל. וגם אם אני עומד בהם זמן מה, הרי שתיכף לאחר שבוע או מעט יותר אני נופל מזה. ורוב הימים והשנים אין לי שום סדר.

עתה אני נמצא כאן באומן אצל רבינו הקדוש, ועל אף תכניותי להספיק וללמוד כל מיני לימודים, איני עומד בזה, ורוב הזמן אני מעביר על דא ועל הא. והדבר כואב לי מאד מאד.

הלוואי שתוכלו לתת לי עצה ופתרון לבעייתי.

תשובה:

אין אנו מתיימרים לספק לך במסגרת זו תשובה כוללת ויסודית לשאלתך הבעורת, אלא להציע לך עכ"פ נקודה אחת וחשובה שיכולה לעזור לך.

אמנם, כדי לקבל נקודה זו תצטרך להשתמש במידת הענווה והשפלות, כי ע"פ רוב - דרכם של בני אדם, ובפרט אלו שלכם בווער בקרבם, הוא, שהם חפצים ומשתוקקים לסדר את כל יומם בסדר נפלא שימלא כל שעה ורגע מה"כד שעות שבמעת-לעת.

וכשמדברים איתם על סדרים קטנים, הם בזים לזה בלבם, בחשבתם: מה יתן לי ומה יוסיף לי איזה שיעור קטן שאין בו אפילו 'חתיכה הראויה להתכבד'. ומחמת זה נמנעים לגמרי מלקבוע לעצמם אפילו שיעורים קטנים, וממשיכים להמתין בחוסר מעש עד אשר תבוא ישועתם השלימה ויזכו ל"סדר יום" מפואר ומושלם.

וכבר האריך בזה מוהר"ג בכתמה מקומות, וביותר בליקוטי הלכות ה"ל תרומות ומעשרות הלכה ג', ובתוך דבריו כתב שם: "יש שנפלו כל כך בדעתם עד שאינם יכולים אפילו ללמוד דף גמרא או פרק משניות, מחמת שיעורים שצריכים לעשות הרבה מאד, ומחמת זה אינם עושים כלל. ועל זה כבר הזהיר אותנו מאד שלמה המלך עליו השלום 'אל תצדק הרבה ואל תרשע הרבה', כי מחמת שרוצה להיות צדיק הרבה, על כן הוא רשע הרבה חס ושלום".

וכבר ידוע המעשה שהיה עם מוהר"ג בעצמו בתחילת התקרבותו לרבינו, המסופר בספר 'אבני ברזל':

"סיפר מוהר"ג ז"ל ואמר: קודם שנתקרבתי לרבינו ז"ל, כמעט הייתי חרוק מלימוד, משום שרציתי להיות מן המתמידים, וכיון שבאתי לבית-המדרש ונזדמן לי איזה מניעה, שלא הייתי יכולתי ללמוד כרצוני, למדתי אך מעט. וכשהיה לי כן פעם ופעמיים ושלש, כבר התייאשתי מללמוד ביום זה, ודחית את ההתמדה ליום שני. וכן אירע לי ביום שני באופנים אחרים, וכן ביום שלישי, עד שנפלתי לייאוש, ונעשיתי בטלן גמור. אמנם, כשנתקרבתי לרבינו ז"ל אמר לי אודות זה: "אביסל איז אויך גוט". כשבאתי אחר-כך לבית המדרש וראיתי שאינני יכול ללמוד הרבה כי אם מעט, ונזכרתי בדברי רבינו ז"ל "אביסלע איז אויך גוט" למדתי

אביסל איז אויך גוט!

מעט. אחר כך אמרתי לעצמי: אלמד עוד מעט, ולמדתי עוד מעט, ועם מעט ועוד מעט נעשיתי מתמיד".

וכן הוא לענין קביעות הסדרים:

גם אם אין אתה מסוגל לע"ע לעמוד בקביעות של סדר יום מושלם, מתחילתו ועד סופו, אל תתרפה ואל תתרשל מלקבוע לעצמך קביעות קטנה בכל יום ולעמוד בה בעקשנות, אשר זה בוודאי יש ביכולתך. ומלבד מה שתרוויח את הקביעות הקטנה הזאת, הרי שהיא תתן לך חיות גדולה גם לשאר היום.

והרי לך דבריו של הר"מ שכטער שליט"א באחד ממכתביו:

"בענין הזמן, זה ידוע שכשהאדם עושה לו זמן אפילו כחודו של מחט, אפילו על קאפיטל אחד תהלים בכל יום, או על פסוק אחד בכל יום, אם על סעיף ש"ע והוא שמח בזה, אזי הזמן מתרחב, עד שנעשה קביעות יסוד באידישקייט, וכל המעת-לעת נעשה בסיס לשעה דקדושה הזאת, כאילו כל היום משמש את השעה הקדושה הזו שהוא עוסק בתורה ותפילה, ומרגישים חיות כל היום להגיע אל השעה הטובה הזו" (אוסף מכתבים, מכתב כד.).

והרי לך עוד מכתב יקר בענין זה:

"מה ששאל ממני אם החמש קאפיטלאך תהלים והשני סעיפים שולחן ערוך זה לא מעט מדי - כבר כתבתי כמה פעמים שאם רוצים ללמוד יותר, שילמדו שולחן-ערוך במקום אחר, לא בסדר של השני סעיפים, וכן תהלים אם רוצים לומר עוד, טוב שיהיה במקום אחר, כדי שהסדר הקטן יסאר במקומו, "ווייל די וועלט זאגט אז פון דער ערד פאלט מען נישט" - כי העולם אומר שמהארץ לא נופלים), וכבר נאמר "וקובץ על ידי ירבה".

ועוד, ששיעור קטן אינו מתבטל אפילו בערב שבת ובשבת, ואילו שיעורים גדולים - כל מה שחוטפים הוא כולו ריוח. וידעתי מהמציאות שכל אלו שאוהזים בקביעות בהשיעורים הקטנים, מודים לי הרבה, ואומרים שכמעט מכלום זכו להישג גדול.

פעם שאלתי לכמה חברים אם יש להם שיעור בשולחן-ערוך, תשובת כולם היתה, אכן כן הם לומדים ש"ע. וכששאלתי אותם אם גמרו בתוך שנה שלוש מאות וששים ושמונה סעיפים - כולם שתקו. ומכל שכן שעל ידי שני סעיפים ש"ע מסיימים בכל שנה יותר משבע מאות סעיפים בשולחן ערוך!...

ולא זו בלבד, לא רק שמרויחים כמות, אלא שהלימוד הוא ביישוב הדעת ומסודר, כי בשיעור מועט יש פנאי לעיין היטב על כל דבר קשה, או לגשת לתלמיד חכם לבקש את עזרתו בענין קשה. אולם אם אין פנאי גם לזה, עכ"פ הסעיפים נקלטים בזכרון, ואין זה סותר שום לימוד של שום שיעור גדול.

אשתו של רבי יעקב גדלי' תפילינסקי זצ"ל סיפרה שהוא גמר את כל התנ"ך על ידי השיעורים בתנ"ך שהיו לו באמצע האכילה, שלמד כל יום מעט, וטוב מעט בכוונה, ולמד מעט ולמד הרבה, "תאחז בזה וגם מזה אל תנח את ידך כי ירא אלקים יצא את כולם" (אוסף מכתבים, מכתב רלה).

ומעתה, טייערער ברודער, קבע לך שיעורים קטנים ויקרים מפז, ותראה שגם אתה מסוגל לעמוד בקביעות דקדושה, ולחטוף הרבה טוב נצחי.

חזק חזק ונתחזק!

פנינים מאורים וחדושים מהזורים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

ספרי חסידות

היושב תמיד בהיכל המלך אינו יודע הדרך לכוא להיכל המלך

אמר להם, צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם (אבות.ב.ו.ט). יש לדקדק מאי צאו וכו', משל לאחד היושב תמיד בהיכל המלך ואינו יוצא משם לעולם, אינו יודע כלל איזה דרך באים להיכל המלך, ואי אפשר להוליך אחרים למלך, והנה המלך שולח אותו לחוץ ובזה הדרך שיצא לחוץ יודע לחזור ולשוב דרך שם ומוליך אחרים עמו. וזהו שאמר לתלמידים: אתם תמיד דבקים במלך, צאו ממדרגתכם ואז ראו איזה דרך טובה שידבק בה האדם להבורא ברוך הוא וברוך שמו.

מלאכה ביום טוב לצורך מצוה ומנהג

טירחא במצות כיוסי הדם

השבוע למדנו בשולחן ערוך סימן תצ"ח (סעיף ד - ט) שבכמה אופנים אסרו חז"ל לקיים מצות כיוסי הדם ביום טוב. אחת מהדוגמאות היא, שאם התערב דם חיה עם דם בהמה, וכדי לכסות את דם החיה צריך להרבות עפר כדי לכסות גם את דם הבהמה, אסור לכסות הדם אפילו לצורך מצוה, משום איסור טירחא, שנחשב כטורח שלא לצורך יום טוב. וכתבו הפוסקים (משנ"ב ס"ק קה) שאמנם מותר לכסות את הדם אם חושש שיתלכלכו כליו שבחצר, דבאופן כזה חשוב כטורח לצורך היום שאין בזה איסור טירחא.

מדברים אלו יש ללמוד שכשאדם עושה פעולה לצורך הגוף או לצורך מצוה, אז הפעולה לצורך הגוף היא קלה יותר מהפעולה לצורך מצוה, דפעולה לצורך מצוה יתכן שנחשבת למעשה טירחא ונאסר ביום טוב, ואילו פעולה לצורך הגוף אינו חשוב כמעשה טירחא. וכן מבואר בהלכות חול המועד (סי' תקמ"ה) שמוותר לעשות מלאכה בחול המועד לצורך הגוף ואסור לעשות מלאכה לצורך מצוה, דצורך מצוה אינו חשוב כל כך כצורך המועד.

מלאכה לצורך מצוה

יש להסתפק האם אלו המלאכות שהותרו לצורך אוכל נפש הותרו גם לצורך מצוה, לפי הכלל שכל מלאכה שהותרה לצורך אוכל נפש הותרה לכל צורך, האם צורך מצוה חשוב כצורך או לא.

והנה, במלאכת הוצאה שהיא מלאכה שהותרה ביום טוב לצורך אוכל נפש, מובא במשנה בביצה (י"ב) שביט הלל מתירין להוציא לולב וספר תורה לרשות הרבים, דמתוך שהותרה מלאכת הוצאה לצורך אוכל נפש הותרה לכל צורך קצת. הרי דצורך מצוה חשוב כצורך קצת ומותר להוציא לצורך מצוה. וכן נפסק בשולחן ערוך סימן תקי"ח (ס"א וביה"ל ד"ה ט"ו) שמוותר להוציא קטן בן שמונת ימים למילה לרשות הרבים, וכן מותר להוציא מחזורים וספרים ללמוד בהם ביום טוב בלי עירוב.

מאידך, לענין מילה שלא בזמנה קיימא לן שאינו דוחה יום טוב (שבת קל"ז). ולכאורה קשה שהרי איסור מילה היא משום מלאכת חבלה, ומלאכת חבלה היא מלאכה שהותרה לצורך אוכל נפש (מלאכת שחיטה), והיה צריך להיות מותר לצורך מצוה, כי גם במילה שלא בזמנה יש מצוה להקדים המילה בכל יום, כפי שפסק הרמב"ם (הל' מילה פ"א ה"ב) כי בכל יום ויום שיעבור עליו ולא ימול את עצמו הרי הוא מבטל מצות עשה. ואם כן יש לתמוה למה אסור לעשות מילה שלא בזמנה ביום טוב, הרי יש בזה קיום מצות עשה.

מצוה לצורך היום

כדי לבאר את ההבדל בין מלאכת הוצאה למילה כתב הרמב"ן (שבת קכ"ד): מצוה שזמנה היום, נקרא צורך היום ומותר לעשותו ביום טוב. אבל מצוה שאין זמנה היום, שכבר חל עליו המצוה מאתמול או שאפשר לעשותה למחר, אסור לעשות ביום טוב. ולכן, מילה שלא בזמנה אינו דוחה יום טוב, ואילו להוציא ספר תורה לקרות בו כיון שהוא תשישי שאדם משתמש בו מידי יום הרי זה נקרא צורך היום (ע"י ביה"ל סי' תקיח ס"א ד"ה וס"ח). מטעם זה אסור לשרוף חלה ביום טוב, כמו שנפסק בשולחן ערוך סימן תק"ו (ס"ד) "המפריש חלה ביום טוב לא יאפה אותה ולא ישרפנה שאין שורפין קדשים ביום טוב". וביאר המשנה ברורה (ס"ק ל) דאף ששריפת חלה טמאה מצוה, מכל מקום אינו דוחה יום טוב שהיא עשה ולא תעשה. דכיון שאפשר לקיים המצוה למחר אסור לקיימו ביום טוב.

חמץ ביו"ט ראשון של פסח

והמוצא חמץ בביתו ביום טוב ראשון של פסח נחלקו הפוסקים אם מותר לשרפו כדי לקיים מצות תשבתו, דעת הרמב"ן (שם) ועוד הרבה ראשונים שאם שכח לבטל החמץ מותר לשרפו ביום טוב כדי שלא לעבור עליו בכל יראה ובל ימצא, שזה נקרא הבערה לצורך מצות היום. ואילו דעת הריטב"א (פסחים ה:) שאסור לשרוף החמץ ביום טוב רק כופה עליו את הכלי עד מוצאי יום טוב ואז מבערו, דכיון שזמן מצות ביעור הוא ביום י"ד, אם לא קיים המצוה בזמנה הרי זה כמילה שלא בזמנה שאינו דוחה יום טוב. ולמעשה כתב המשנה ברורה (סי' תמו ס"ו) שהמנהג שלא לשרוף חמץ ביום טוב משום איסור מוקצה, דכיון שהוא אנוס בתקנת חכמים שלא לשרוף משום מוקצה אינו עובר בכל יראה.

ההוציא שופר בראש השנה לתקיעת נשים

בטור בהלכות ראש השנה (סי' תקפ"ט) כתב שמוותר להוציא שופר לרשות הרבים לצורך נשים, וז"ל: "נוהגים באשכנז לתקוע לנשים היולדות קודם שיתקעו בבית הכנסת כדי שיצא התוקע גם את עצמו, ואפילו אחר שיצא יכול לתקוע להם ולהוציא השופר בשבילם אפילו דרך רשות הרבים".

והשאגת אריה (סימן ק"ז) האריך לחלוק על דברי הטור, דכיון שאין נשים חייבות במצות תקיעת שופר אין זה נקרא צורך היום ואסור להוציא שופר בשבילם במקום שאין עירוב, וז"ל: "לא מסתבר כלל להתיר הוצאת שופר או לולב לרשות הרבים משום נחת רוח דנשים, דודאי הוי הוצאה שלא לצורך, ואינו דומה לטיול תינוק ולשחוק בכדור [שזהו צורך הגוף], וכן נראה לי עיקר דאסור להוציא את השופר ואת הלולב ביום טוב לרשות הרבים לצורך נשים, ע"כ".

חיוב מזוזה בדירות שבאומן

בשנה זו, עקב הפחד מסגירת שערי אוקראינה, הרבה מאנ"ש נמצאים כבר לעת כזאת בעיר אומן יצ"ו, ויש שמשתהים שם למשך חודש שלם ובאופן כזה מתחייבים לקבוע מזוזה בדירות הנשכרות שם. נציג כאן כללי ההלכות לתועלת הציבור.

בשולחן ערוך הלכות מזוזה (יו"ד סי' רפ"ו ס"ב) נפסק שהשוכר בית בחוצה לארץ עד שלשים יום פטור ממזוזה, מכאן ואילך חייב במזוזה. ואכן בשנה רגילה הדירות נשכרות באומן לכמה ימים בודדים ואין חיוב לקבוע מזוזה, אבל אלו ששוכרים בשנה זו למשך ל" יום מתחייבים בקביעת מזוזה. ולמעשה קיימים חמשה סוגי דירות של שכירות:

- א. דירה הנשכרת לשלשים יום** בחוץ לארץ פטור ממזוזה לכל הדעות.
- ב. דירה הנשכרת ליותר משלשים יום ללא חוזה שכירות** - אם לא היה הסכמה לכמה זמן הדירה נשכרת רק שהשוכר התעכב בו, השוכר מתחייב במזוזה בתחילת יום ה"א, וקודם לכן פטור. אבל אם הוסכם מתחילה שהשכירות יהיה לתקופה של יותר מל" יום נחלקו האחרונים האם מתחייב במזוזה כבר מיום הראשון או רק לאחר שלשים יום, ובערוך השולחן (ס"ס רפ"ו) העיד שהמנהג לקבוע מזוזה מיד.
- אכן, מי שקובע מזוזה מיד נכנס למצב של ספק ברכה, שהרי לדעת הפוסקים ממזוזה**

ג. דירה הנשכרת ליותר מל" יום עם חוזה שכירות שאי אפשר לחזור מזה על פי חוק, כתבו החיד"א (ש"ת יוסף אומץ סי' ל) והבן איש חי (ש"ב סוף פ"ר תבוא) שחייב לקבוע מזוזה מיד בכניסתו לבית.

ה. פונדק של גוי, והיא בית מלון של גוים שאין שוכרים את הדירה עצמה, רק שוכרים זכות לישון בדירה זו לפי כמות הלילות - נחלקו האחרונים האם לאחר ל" יום מתחייב במזוזה בחוץ לארץ, ולכן יש לקבוע מזוזה בלי ברכה (ע"י שו"ת משנה הלכות ח"ד סי' קל"ד). ולמעשה, הרבה דירות הנשכרות באומן יש להם דין פונדק ואין לקבוע בהם ברכה, ויש לשאול שאלת רב.

ו. פונדק שלי יהודי, והיא בית מלון שלי יהודי - חייב בעל המלון לקבוע מזוזה בכל הפתחים גם קודם שלשים יום, כיון שמכניס שם חפציו האישיים שלו, אך אין לו לברך על זה כיון שאינו דר בה (כדון בית האוצר ע"גרה"ש ס"ט).

אכן, מי שמסתפק אם יצא מצות תקיעת שופר ורוצה להוציא שופר כדי לתקוע שנית כתב שם (בסי' ק"ז) שמוותר להוציא שופר לרשות הרבים לצורך כך, דהעיקר כמאן דאמר ספיקא דאורייתא מן התורה לחומרא, ואם כן הרי זה חשוב כצורך קצת.

שאלה זו נוגעת בימי ראש השנה בעיר אומאן יצ"ו, כי **כידוע נתקנה תקנה בין רבני אנ"ש שאין לאף אשה לשהות בתחום הציון בימי ראש השנה**, ומי שנקלע למצב הכרחי ומאיזה סיבה אשתו נמצאת מחוץ לתחום הציון ורוצה לתקוע בעבורה, אז לשיטת השאגת אריה אם היא שוהה מחוץ לתחום העירוב צריכים להקפיד שיהיה שופר בביתה מערב יום טוב, ואסור להוציא בשבילה שופר לצורך תקיעת שופר מחוץ לעירוב.

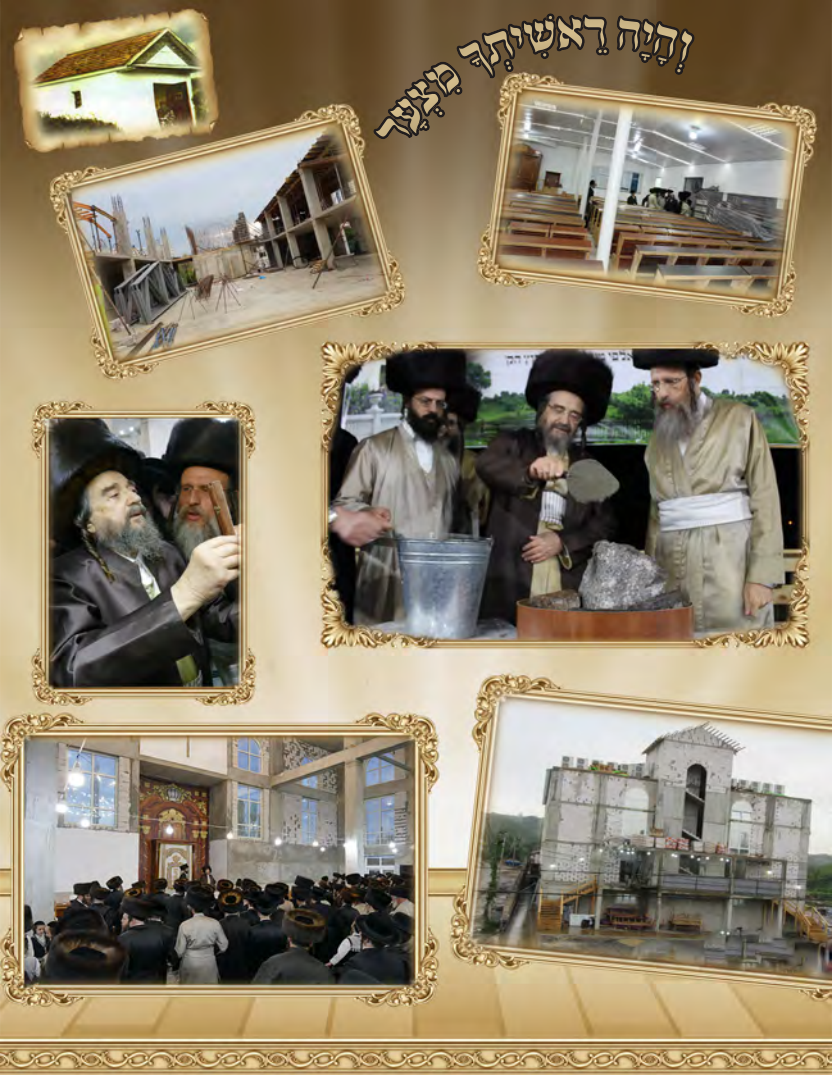
הוצאה לקיים מצוה דרבנן או מנהג

יותר מזה כתב השאגת אריה שם (סי' ק"ז) שגם להוציא שום דבר מחוץ לתחום העירוב כדי לקיים מצוה דרבנן, דאיסור הוצאה מחוץ לתחום הוא מן התורה. ועל כן כתב שאין להוציא שופר או לולב ביום טוב לצורך מצות חינוך של קטן, וכן מי שתקע כבר תקיעות דמיושב שיצא ידי חובתו מן התורה, אסור להוציא לצורך תקיעות דמעומד. וכן לשיטתו אסור להוציא לולב אחר הנטילה לצורך הנענועים של סדר הלל.

לשיטת השאגת אריה כל שכן שאסור להוציא את המגבת של כורעים' בראש השנה מחוץ לתחום העירוב, שהרי אין זה מצוה רק מנהג לבד, ולשיטתו אין מנהג מתיר איסור הוצאה שהיא מלאכה מן התורה, שאין מנהג חשוב כצורך קצת לגבי איסור דאורייתא. וכמו כן לשיטתו, אסור להדליק נר של יקנה"ז לצורך הבדלה ביום טוב שחל במוצאי שבת, שהלא מעיקר הדין אפשר לברך ברכת בורא מאורי האש גם על נר יחיד, וכיון שאפשר לברך על הנרות של יום טוב, אם מדליק נר של יקנה"ז כדי לברך על אבוקה לקיים המצוה מן המובחר הרי זה כנר של בטלה.

אכן מצינו להרבה פוסקים שחלקו על חידושו של השאגת אריה, ופסקו כדעת הטור שמוותר להוציא שופר בראש השנה לצורך נשים לרשות הרבים, דכיון שמקיימות מצוה אף שאינם מחוייבות בדבר הרי זה חשוב צורך היום. וכן פסקו בשולחן ערוך הרב (סי' תקפ"ט ס"א) והחיד"א (ש"ת יוסף ברכה שם סק"ב) והרדב"ז (או"ח סס"ו ס"ד), וכן העלה בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' צ"ד).

והגרש"ז א"ז"ל (ש"ש"כ תיקונים פס"ב הע' לא) הוסיף שאין חשש כלל להדליק נר של יקנה"ז, דאף אם כוונתו להדליק לצורך מצוה הרי סוף סוף הוא מאיר יותר טוב ונהנה מזה בסעודה, וממילא זה חשוב כצורך יום טוב.

ותיה ראשיתך מצאנו

ותיה ראשיתך מצאנו

בנין בית מדרשינו בתפארתו - אלול תשפ"א

קרית נאמנה

התקבצות חסידי ברסלב בימי ראש השנה הק' על ציון רביה"ק הננמ"ח מברסלב זיע"א באומן בנשיאות הגה"צ ר' יעקב מאיר שטבער שליט"א

בס"ד, אלול תשפ"א

הודעה חשובה

הננו להודיע בזאת כי עקב המצב תה"י שינוי במחירי ואופן הרישום לשהיה בקיבוץ בקריה נאמנה כפי הפרטים דלהלן:

מחיר לשהיה בימי הקיבוץ מיום שלישי כ"ג אלול תשפ"א עד ליום המישי ג' תשרי תשפ"ב, הכולל

מקום תפילה בביהמ"ד / מקוה / מקום לינה / סעודות החג והשבת (אינו כולל סעודות בימי החול *)

אברך / בחור \$ 500, ילד \$ 360

תוספות ללינה: במיטה תחתונה \$ 15

בחדרים מיוחדים מיטה עליונה \$ 100

בחדרים מיוחדים מיטה תחתונה \$ 150

- שיבוץ המקומות בביהמ"ד ייעשה ע"י האחראים.
- מחיר לאלו המעוניינים רק במקום תפילה בלבד \$ 150.
- כמז"כ החל מיום שני ט"ז אלול תהיה אפשרות ללינה בקריה נאמנה במחיר \$ 15 ללילה.

מספר המקומות מוגבל והזריז נשכר

בכבוד וביקר
ההנהלה

* סעודות בימי החול, יתקיימו רק במידה ותהיה לנו אפשרות לזאת.

נ. ב. אלו שיש להם ציקים של "חלכות של" ו"חבורות הבחורים", יש להשתמש בהם עבור האש"ל בקריה נאמנה, וביתרת סכום הצ"ק ניתן וזכור עבור התשלום לנסיעה בדרך צדיקים, כמז"כ ניתן יהיה לקבל את יתרת סכום הצ"ק לאחר התשלום עבור הוצאות האש"ל בקריה נאמנה, לאחר החגים כפי שיתפרסם לאחר החגים.

קרית נאמנה

התקבצות חסידי ברסלב בימי ראש השנה הק' על ציון רביה"ק הננמ"ח מברסלב זיע"א באומן בנשיאות הגה"צ ר' יעקב מאיר שטבער שליט"א

בס"ד

ערש"ק שופטים תשפ"א

הודעה חשובה

הננו להודיע בזאת כי בעז"ה מכירת המקומות בביהמ"ד והאש"ל לימי ראש השנה הבעל"ט בקריה נאמנה - אומאן תתקיים א"ה בשבוע הבעל"ט פרשת כי תצא כדלהלן

בירושלים: בכיהמ"ד "בית הוראה" רח' חיים עוזר 37

בימים ראשון שני שלישי בין השעות 4:00-9:00 אהה"צ

בבית שמש: בכיהמ"ד "תפארת הנחל" רח' אור שמה 3

בימים ראשון שני שלישי בין השעות 4:00-9:00 אהה"צ

בזמנים אחרים ניתן להירשם בתיאום מראש

בחורני החבורות: הר"ר יוסף מרדכי מנה הי"ו

ביום שני בבית שמש כצהרונים בבין הסדרים בבית מדרשנו תפארת הנחל

בירושלים בערב בין השעות 9:00-11:00 בבית מדרשנו בית הוראה

וכן בתיאום בטלפון 054-8442070

באומן: הר"ר נחמן שמעון ורטחיימר הי"ו

בימים ראשון שני שלישי בין השעות 7:00-9:00 בערב

בתיאום בטלפון באומן 063-4757549

להרשמה מחו"ל יש להתקשר לטלפונים כדלהלן:

בארה"ב - וקנדה 917-7790971

בלונדון - ואירופה 020-45251523

כמז"כ ניתן לשלוח שם ומשפחה וטלפון לאימייל knu148148@gmail.com

ואנו נחזור אי"ה להמשך רישום

בכבוד וביקר
ההנהלה

נ. ב. לבקשת הציבור ובכדי למנוע את הטירחא והמטוול לסיים התשלום עבור הנסיעה במשרדי דרך צדיקים תהיה אפשרות בימי ההרשמה עבור האש"ל בקריה נאמנה גם לשלם את יתרת התשלום עבור הנסיעה.

בנין בית מדרשינו בתפארתו - אלול תשפ"א